

**Bæði frá virk-
um, skipum og
akföllum standast
nógvir trupulleikar,
ið í ringasta føri**

**kunnu føra við sær umhvørvis- og
heilsutrupulleikar. Umframt hetta
fer fram ein ógvuslig ljóðdálking,
eins og tað kann henda ein "estet-
isk dálking" við at áður vøkur støð
missa ein stóran part av sínum vak-
urleika**

inum, meðan man hinvegin eisini skal taka avgerðir um hvørji øki hava slíkan natúrligan vakurleika ella slík søgulig virði, at tey ikki mugu ávirkast ov nógv av ídnaðinum. Tað sigur seg sjálvt, at tað vil ongantíð vera full semja um júst hvørji øki eru "minst verd" og tí kunnu ídnaðargæst, men tað ber til at debattera seg fram til hetta. Eisini er tað ein sannroynd, at summi øki longu eru sera ídnaðargjörd og at tað tískil kann vera skilagott at halda fram í sama spori.

Undir øllum umstøðum eigur man at skilja, at tað ikki er rætt at menna ídnaðarøki og bústaðarøki upp at hvørjum øðrum. Hesi eiga at skiljast sundur í tann mun tað er gjørligt. Spjadda búsetingin í Fø-

oyum ger sjálvandi, at hetta ikki altíð ber til, men til ber at finna tær "minst ringu" staðsetingarnar. Sum dømi kann nevast, at Klaksvíkar kommuna hevur flutt nóg av tyngsta vinnulívinum norður í Ánirnar, har fá fólk búgva. Tórshavnar kommuna hevur flutt nóg av tyngsta vinnulívinum norður í Kollafjørð, ið hóast alt er minni tætt bygdur enn Tórshavn sjálv. Tað er sjálvandi eisini syrgiligt, at økini sunnanvert á Kaldbaksfirði í so stóran mun verða nýtt til dálkandi virksemi, men umvent: nú hevur Tórshavnar kommuna valt tað økið til endamálið, og tá er frægari at halda fram á sama øki heldur enn eisini at dálka onnur øki.

Hugsið um bústaðarøki og børnini

Flestu teirra, ið sita og taka avgerðir í Føroyum í dag, eru uppvaksin í ídnaðarsamfelagnum og hava sostatt nøkur ídnaðarsamfelagslig virði, ið stýra teirra avgerðartøku. Hetta er væl skiljandi, og harumframt er lættari at byggja víðari á tey planleggingarmynstur, ið fyri eru slóðað.

Hesi eldru ættarliðini tykjast tó ikki skilja, at samfelagið er í miklari broyting og í grundini longu hevur ment seg frá einum ídnaðarsamfelagi til eitt tænaðarsamfelag. Alsamt færri arbeiða innan ídnað, meðan alsamt fleiri arbeiða innan tænaðarsamfelag. Við tíðini hevur hetta ið sær, at ídnaðarsamfelagsligu virðini fána

og nýggj virði taka yvir. Hetta fær eisini avleiðingar fyri okkara virðisgrundarlag, soleiðis skilt, at vit fara at seta prís á onnur virðis- skifti enn okkara forfedrar gjørd. Lívið snúði seg í landbúnaðar-, fiskivinnu- og ídnaðarsamfelagnum um at lívbjarga sær og skapa sær og sínum eina trygga tilveru. Í dag liva vit hinvegin í einum samfelagi við yvirflóð av vørum, og tó kenna vit stundum á okkum, at okkum vantar okkurt í tilveruni.

Vit kunnu vænta, at framtíðar ættarlið – tey, ið eru børn í dag og teirra børn – fara at hava nøkur heilt onnur virði enn tey, ið sita við valdið í dag. Framtíðar ættarlið skulu eisini hava góð støð at búgva, ið hóska til teirra tørvir, væntanir og dreymar. Vit eiga tí ikki bert at hugsa um nútíðar bráðfeingisinntøkur, men eisini um framtíðina, tá vit planleggja bústaðar- og ídnaðarøki.

Vert er eisini at hava í huga, at bústaðarøki kunnu menna seg áratíggju ella øldir fram í tíðina.

Ídnaðarøki eru hinvegin iløgur, ið tæna ár ella áratíggju fram. Við tíðini vil búskapurin broytast og gomlu vinnuøkini verða ónýtilig. Tey vilja síðani kanska forfella og standa eftir sum rustaðar toftir, ið ikki kunnu nýtast til stórvegis. Umvent gomlu bygningarnar frá einahandilstíðini og slupptíðini, ið framhaldandi kunnu nýtast til onnur – til dømis mentanarlig – endamál, ber illa til at nýta nútíðar ídnaðarøki til nóg onnur endamál uttan so at stórar ábøtur verða gjørdar.

Fyri at seta tað eitt sindur skarpt upp, so eiga vit ikki at ofra langtíðarvælfærdina hjá borgarunum fyri stuttíðar inntøkumøguleikarnar hjá fyrirkunum. Tað er ikki altíð, at treytaleysur her-og-nú vøkstur er tað besta. Øgiliga nógvi øki í landinum hava gjøgnum árin fingið ólekjandi sár av at gravkýr og dynamittstengur sluppu at liva sitt eigna liv. Vøkur øki eru løtt at oyðileggja, men sera trupul – ja ofta ógjørlig – at fáa aftur til haldar.